

מי הם הלוחמים שהעולם תיאר אותם בדמיונו כג'יימס בונדיים

למשבת החיים והעליצות בה נ'חנת. כן, אני יודעת... אתה לא רצית, מעולם לא הריעות לאיש... וכאן שמטה את העט. יותר לא יכלה להעלות ולוא גם מילה אחת על הכתב.

* * *

שובל, על אם הדרך בואכה באר-שבע, אי ירוק מול הפחונים של שבטי הכדואים של אלה-הווייל. הקימו אותו ביום הכיפורים של 1946. אחד מאחת-עשרה נקודות היאחזות שהוקמו בלילה אחד בנגב כדי לקבוע עובדה של נוכחות יהודית. באו לשם אנשי גרעין ארץ-ישראל, חניכי המוסד בבן-שמן, שהתחברו עם אנשי הגרעין הדרוסי אפריקאי הראשון של השומר-הצעיר.

חיים שור, יליד פולין, היה שייך לגרעין הארץ-ישראלי. שולמית, לגרעין הדרוסי-אפריקאי. נישאו והולידו ארבעה בנים. אבידע היה הבכור, מהמחזור השלישי של בני המשק, שנולדו כבר בקיבוץ.

חיים שור, האב, ממקימי הקיבוץ, הירבה בפעילות תנועתית. היה פעיל במס"ם, בתנועה הקיבוצית ובעתון התנועה — על המשמר, שם הוא משמש כיום כסגן-עורך. האם, שולמית, היא מחנכת כיתות ח' במוסד החינוכי במשק.

אבל אבידע (שם תנ"כי ממנו נגזרו כמה מכינויי החיבה של אבידע, כמו אבי, דודו או טדי), כמו הילדים האחרים בקיבוצי השומר-הצעיר, היה שייך לקבוצה שלו, כמעט באותה מידה כמו לתא המישפחתי. שיבלים — זה היה שמה של הקבוצה. 20 בנים ובנות מהמשק, שני ילדי חוץ שהצטרפו לקבוצה במרוצת השנים ועוד שני ילדים של קיבוץ בית-קמה השכן. מכתוב קשה קצת לרדת להבנת מהותה של הקבוצה. כי להיות בקבוצה זה להתחיל יחד בשישיה (אגף לשישיה) בפעוטון, ואחר-כך בגן הילדים, ולהמשיך משם יחד עם כל הקבוצה לחברת הילדים ואחר-כך להיות יחד במוסד החינוכי, ובתנועה. זה כמו לגדול עם אותם 20 אחים, בני אותו גיל, ולחלק עימם את החיים משחר הילדות עד סף הבגרות, לתיות עימם, לכאוב את כאביהם, לשמוח את שמחותיהם, ליצור עימם שפה, סיגנון, הווי, הכל.

ובכל קבוצה כזאת יש מנהיגים, ומונהגים, יש בולטים ונחבאים אל הכלים, כמו בכל מיסגרת חברתית אחרת. או שיבלים — אומרים בני הקבוצה — היתה אבידע. במרבית השנים שחיו יחד היה אבידע ילד קטן, קצת מופנם ומסוגר, לפעמים אפילו מתקשה בלימודים. רגיש באופן יוצא מהכלל וחש בדברים לפני שאומרים אותם. ויחד עם זאת — מקסים, ונחמד וטוב — כזה שכולם אוהבים, ולא רב עם אף אחד ואינו מתנגש. הרבה שנים, כשאדם כזה צומח, לא ברור עוד מה בדיוק יצמח ממנו. אבל ברור שטוב לידו ואיתו, כי הוא מקרין חום, וצחלה ושמתחיים. ויום אחד, מבלי שאפילו מבחינים בכך — וזה קרה אצל אבידע בסביבות כיתה י"א — הוא הופך פיתאום לאדם שונה. פיתאום גבהה קומתו, והנער הופך לעלם, והסימנים הראשונים של הבגרות מתבטאים באחריות שהוא מתחיל ליטול על עצמו וביחס הרציני שהוא מגלה לדברים.

אלוף העולם בכסף

י ושבים החברים, הנערים והנערות שעברו יחד עימו את מרבית חייהם ומנסים לחשוף לעצמם מה היה אבידע עבורם.

„אבידע — זה לעבוד המון שעות, נזכרת אחת, עבד בשלחין. זאת אומרת לרוץ כל היום עם קווים בשדות. והוא כל כך אתה את השדה. אם, למשל, היה יודע אחרי יום עבודה שעוד כמה שעות הוא צריך לחזור שוב לשדה כדי להשקות, הוא לא היה הוור לחוד בכלל. היה שוכב ונרדם בשוב או יושב לו שם לבד.“

„אבידע — זה הקשר למשפחה, אומרת שניה. יש לו שלושה אחים צעירים ממנו: טובי בן עשר, ישראל

האנשים שלנו בבית

סגן אבידע שור

„הלא כך קראת לי תמיד.“ ואחר-כך רשמה בכתב ידה: „חייך שלך ביטא נכונה / תחושה אמיתית, צורבת...“

„על קיבוץ צריכים היו לשחק — אמר — / קסטנו כל אוצרות השפה העברית להביע גדולתך...“

ואני ידעתי, / אבידע שלי אהב טוהור ויופי / יפי המידות ויופיה של ארץ ופריחיה...“

ולכן ראיתי, / כמו עיני ראיתי, היאך בכו / הפרחים ומסביב קולות דמע ונהי, / והם לא לי, זדים כל כך.

א „גרי“, „מוחץ“, „פאנטסטי“, „מיוחד במינו“, „דמיוני“, „פנינה“, „מבריק“, „גאוני“ — אלה היו רק מעט מאוצר הסופרלטיביים בהם השתמשו השבוע אמצעי-התיקשורת העולמיים כדי לתאר את פשיטת צה"ל אל מרכזי החבלנים בלב ליבה של בירות.

תיאורי הפשיטה בה התערבו דמיון ומציאות, עובדות ואגדות, ציירו את לוחמי צה"ל אשר ביצעו את הפשיטה כסופרמנים נוסח ג'ימס בונד, כחבורת לוחמים נבחרת שאין דומה לה אפילו בדמיונם של יוצרי סרטי הפעולה והמתח המרתקים בעולם. האפילו אשר הטיל צה"ל על פרטי הפעולה ועל מבצעה, רק הגביר את אווירת המיסתורין והתעלומה עד שבמקומות רבים, שהושפעו משילהוב הדמיון המורחי, כבר נוצרה תדמית של מבצעי הפשיטה כדמויות כלי-יכולות, בעלות תכונות על-אנושיות. לא היה דבר מנוגד יותר לאמת מצויורים ותיאורים אלה. הסודיות והחשאיות המתחייבים מעצם טיבה של פשיטה מעין זו, מונעים כמובן מלספר ולהציג את הלוחמים אשר ביצעו את משימת הפשיטה בביירות. הם ישארו כנראה עלומים ואלמונים עוד תקופה ממושכת, עד אשר תגיע השעה לספר על עלילותיהם. אבל יחד עם העובדה הגלויה, שהם נמנים על היחידות הקרביות הטובות של צה"ל — לא יהיה זה סוד לספר שרובם ככולם שונים בתכלית מהתדמית המעוותת בה צוירו. ה„קילרים“ ה„ג'יימס בונדיים“ אינם ברובם הגדול אלא חיילים צעירים, שמלחמת ששת-הימים היא עבורם היס-טוריה ומלחמת התשה היא לגביהם זכרון על רחוק, שרובם לא נטלו בה אפילו חלק. מסך הסודיות על זהותם של לוחמים אלה, המייצגים דור חדש של לוחמים בצה"ל, התרומם רק כאשר הובאו שניים מהם לקבורה.

היו אלה סגן אבידע שור, 22, בן קיבוץ שובל; וסמל הגי מעיין, 21, בן קיבוץ מגן. הם היו בין ארבעת הנפגעים של כוח הפשיטה, שנפגעו בעת הקרב שהתחולל עם כוח גדול של פידאיון, ששמר על בית מיפקדת החזית-הדמוקרטית-לשיחור-פלסטין, לפני שזו פוצצה.

אחד השיבלים

ה ית זה, כמובן, רק הגורל העיוור, אשר קצר מבין משתתפי הפשיטה דווקא את אבידע ואת הגי — שניהם בני קיבוצי השומר-הצעיר שבנגב. היה זה רק הגורל העיוור, שהביא את בשורת המוות של שני קיבוצי השומר-הצעיר, שעד כה פסח המולך של חילי המילחמות על בניהם. (לעומת זאת, נסלו ארבעה מחברי קיבוץ שובל במילחמות.) אך לוא היה גורל עיוור כזה לפגוע בשניים אחרים מאנשי כוח הפשיטה — היו אז שמותיהם אחרים, אך סיפורם ורקעם דומים בהחלט. בסיכוי גבוה של הסתברות ניתן לומר שאם היו הנופלים שניים אחרים, היו גם הם חיילים צעירים על סף סיום שירות החובה שלהם, לוחמים עוים שלמרות שלא השתתפו ב"מילחמות, יש להם נסיון קרבי, נערים מבני התנועה הי קיבוצית על כל זרמיה.

וזה — בוודאי שאיננו מיקרה.

* * *

בחדר המדרגות בבית דירקומתי, הניצב מוקף ירק בשפולי הגבעה בקיבוץ שובל, ישבה דפנה, צעירה שחרחרת ורכתרמבט, כשעל ברכיה נייר מכתבים. עיניה היו לחות ודמעיות, והבעה חולמנית היתה נסוכה על פניה. שלושה ימים קודם לכן איבדה דפנה את החבר שלה, אבידע. יומיים קודם לכן ראתה אותו בפעם האחרונה, כאשר הגיע מאוחר ביום שישי לחופשת שבת קצרה מיחידתו. נדמה היה שטרם קלטה את עובדת מותו, כאילו יצא לאחת מאותן תקופות היעדרות ממושכות שלו, שאחריהן ישוב ויופיע לפתע בשער המשק, יחליף את מדי הצנחנים שלו בסרביל בעבודה כחול, יפופץ אל בית המשפחה לראות אם הכל בסדר, ויצא אל שדות השלחין. על נייר המכתבים ניתנה דפנה לכתוב שיר.

„הכי שלי“, קראה לו ובסוגריים הוסיפה ליד הכותרת:

מישמר כבוד לנופלים: חיילי יחידתו של חגי בראש מסע ההלווייה בקיבוץ מגן